

Besluit

Goedkeuring voorwaarden en tarieven van dienstvoorzieningen ProRail in het kader van aanbesteding concessies Vechtdallijnen en Zutphen-Oldenzaal (2028-2042)

Ons kenmerk : ACM/UIT/620015
Zaaknummer : ACM/24/189038
Datum : 29 april 2024

1. Inleiding

1. In dit besluit beoordeelt de Autoriteit Consument en Markt (hierna: ACM) de tarieven en voorwaarden die ProRail B.V. (hierna: ProRail) hanteert voor de spoorgebonden diensten en dienstvoorzieningen (hierna: het dienstenaanbod) die zij aanbiedt in relatie tot de concessies voor de Vechtdallijnen (Zwolle-Emmen en Zwolle-Almelo) en het traject Zutphen-Oldenzaal voor de periode 12 december 2027 tot in december 2042 (hierna: de concessies).
2. Spoorgebonden dienstvoorzieningen (hierna: dienstvoorzieningen) zijn aan het spoor gelegen voorzieningen die geen onderdeel uitmaken van het door ProRail geleverde minimumtoegangspakket,¹ maar die wel van groot belang zijn voor het verlenen van een spoorvervoersdienst. Om deze reden bevat Hoofdstuk 5 van de Spoorwegwet (hierna: Sw) regels over de toegang tot dienstvoorzieningen, de levering van diensten in die voorzieningen en de vergoedingen die hiervoor in rekening mogen worden gebracht. De regels zijn van toepassing op exploitanten van dienstvoorzieningen.² Om welke voorzieningen en diensten het gaat, blijkt uit Bijlage II, onder 2, 3 en 4, van Richtlijn 2012/34/EU.³ De ACM ziet toe op de toepassing van deze regels.
3. Artikel 68c van de Sw bevat een bijzondere regeling met betrekking tot enkele categorieën dienstvoorzieningen die worden aangeboden in het kader van een aanbesteding van een concessie voor openbaar vervoer per trein.⁴ “In het kader van een aanbesteding” betekent dat de dienstvoorzieningen kunnen worden afgenomen in het gebied van de concessie die wordt aanbesteed.
4. Deze bijzondere regeling is alleen van toepassing op dienstvoorzieningen en diensten als bedoeld in bijlage II, punt 2, onderdelen a (passagiersstations), f (andere technische voorzieningen) en i (tankinstallaties) van Richtlijn 2012/34/EU. Deze bijzondere regeling houdt in dat exploitanten van deze dienstvoorzieningen die door de toekomstige concessiehouder kunnen worden gebruikt, de tarieven en voorwaarden van deze dienstvoorzieningen ter goedkeuring moeten aanbieden aan de ACM.⁵ De ACM beoordeelt of de tarieven en voorwaarden voldoen aan de wettelijke eisen.
5. Deze bijzondere regeling beoogt om bij een aanbesteding uit te sluiten dat de exploitanten van de spoorgebonden diensten, door informatievoorziening te vertragen of informatie onvolledig aan te leveren, de marktpositie van andere (bijvoorbeeld concurrerende) partijen kunnen benadelen en/of de concurrentie kunnen belemmeren.⁶
6. De ACM heeft op 3 april 2024 van ProRail een verzoek tot goedkeuring ontvangen van de vergoedingen en voorwaarden van het dienstenaanbod.⁷ Dit besluit bevat de beoordeling van dat dienstenaanbod.

¹ Het minimumtoegangspakket omvat het gebruik van de spoorweginfrastructuur, inclusief de voorzieningen voor het gebruik van tractiestroom en de benodigde informatie om de spoorvervoerdienst te kunnen leveren. Dit pakket is nader omschreven in categorie 1 van bijlage II bij richtlijn 2012/34/EU.

² Als bedoeld in artikel 1, eerste lid, van de Sw, gelezen in samenhang met artikel 3, onderdeel 12, van Richtlijn 2012/34/EU.

³ Gelezen in samenhang met artikel 1, eerste lid, van de Sw en artikel 3, onderdeel 11, van Richtlijn 2012/34/EU.

⁴ Een aanbesteding als bedoeld in hoofdstuk III, paragraaf 4, van de Wet personenvervoer 2000.

⁵ Artikel 68c, eerste lid, van de Sw.

⁶ Amendement van de leden De Boer en Van Helvert, 2 juni 2015. Detail 2015D20554 | Tweede Kamer der Staten-Generaal.

⁷ ACM/IN/859054.

2. Verloop van de procedure

- Op 3 april 2024 heeft ProRail een verzoek tot goedkeuring ingediend als bedoeld in artikel 68c van de Sw.⁸

3. Het dienstenaanbod

- De ter goedkeuring ingediende diensten betreffen de dienst transfer en de toegang tot en het gebruik van tankinstallaties. De voorwaarden en tarieven voor deze diensten zijn landelijk gelijk en verschillen niet per concessie. Een beschrijving van deze diensten heeft de ACM eerder opgenomen in haar besluit van 15 januari 2024 over de voorwaarden en tarieven van het dienstenaanbod in het concessiegebied Achterhoek-Rivierenland.⁹

4. Beoordelingskader

- Op grond van artikel 68c, derde lid, van de Sw, gelezen in samenhang met artikel 67, eerste en tweede lid, van de Sw en artikel 13 van het Implementatiebesluit, moet de ACM beoordelen of de door ProRail vastgestelde toegangsvoorwaarden non-discriminatoir zijn.
- Op grond van artikel 68c, derde lid, van de Sw, gelezen in samenhang met artikel 68 van de Sw en artikel 19 van het Implementatiebesluit, moet de ACM beoordelen of de vergoedingen (tarieven) niet hoger zijn dan de kosten die nodig zijn om een dienst te verrichten, vermeerderd met een redelijke winst.
- De ACM verwijst voor het volledige juridisch kader naar de bijlage bij haar besluit van 15 januari 2024 over de voorwaarden en tarieven van het dienstenaanbod in het concessiegebied Achterhoek-Rivierenland.¹⁰
- Het beoordelingskader voor de voorwaarden en vergoedingen is nader uitgewerkt in een eerder goedkeuringsbesluit in het kader van de aanbesteding van de Valleilijn-concessie.¹¹

5. Beoordeling van het verzoek

- De ACM stelt vast dat de diensten die ter beoordeling aan de ACM zijn voorgelegd:
 - dienstvoorzieningen of diensten als bedoeld in bijlage II, punt 2, onderdelen a, f of i, van Richtlijn 2012/34/EU betreffen;
 - gebruikt worden voor de uitvoering van de concessies; en
 - op één locatie uitsluitend bij ProRail aanwezig zijn.
- Gelet op het voorgaande is voldaan aan de formele vereisten van artikel 68b van de Sw en is de ACM bevoegd om het verzoek van ProRail te beoordelen.

⁸ ACM/IN/830536.

⁹ ACM/UIT/611391.

¹⁰ ACM/UIT/611391.

¹¹ ACM/UIT/525336, 19 december 2019, randnummers 20-48.

Dienst transfer

15. De ACM heeft de voorwaarden en tarieven van de dienst transfer onlangs goedgekeurd in het kader van de Achterhoek-Rivierenland concessie.¹² Sindsdien zijn deze voorwaarden en tarieven niet gewijzigd. De voorwaarden en tarieven voor de dienst transfer zijn landelijk gelijk en verschillen niet per concessie.
16. De dienst transfer bestaat uit toegang tot stationsvoorzieningen die bij ProRail kunnen worden afgenomen. Specifiek voor deze concessies is alleen de beschrijving van het aanbod per station voor de Vechtdallijnen en het traject Zutphen-Oldenzaal (boekvorm). Dit document bevat per station een plattegrond met de locaties waarop de verschillende diensten kunnen worden afgenomen (stand maart 2024). Die plattegronden bevatten bijvoorbeeld de locaties waar toegangspalen voor in- en uitchecken kunnen worden geplaatst. Met deze informatie is het aanbod van ProRail naar het oordeel van de ACM compleet en transparant. Het aanbod van ProRail wordt aan alle vervoerders tegen dezelfde voorwaarden aangeboden en is daarmee naar het oordeel van de ACM niet discriminerend, ofwel non-discriminatoir.
17. De tarieven voor de dienst transfer in 2024 zijn weergegeven in Tabel 1. De tarieven zijn per haltering (stop op een station). De tarieven zijn gedifferentieerd naar verschillende klassen van stations, ingedeeld op basis van het aantal halteringen per dag. Deze stationklassen zijn: halte, basis, plus, mega en kathedraal. Daarnaast zijn de tarieven gedifferentieerd naar treinklassen A, B en C, die zijn ingedeeld op basis van het percentage stations waarop op een traject niet wordt gestopt (zie Methode transfer).

Stationsklasse	Treinklasse A	Treinklasse B	Treinklasse C
Halte	€ 2,88	€ 7,53	€ 9,06
Basis	€ 3,94	€ 10,30	€ 12,39
Plus	€ 6,52	€ 17,04	€ 20,51
Mega	€ 8,34	€ 21,78	€ 26,22
Kathedraal	€ 17,75	€ 46,37	€ 55,81

Tabel 1. Tarieven voor de dienst transfer voor 2024 in prijspeil 2024.

(bron: Netverklaring 2024, aanvulling 2, pagina 3)

18. De nieuwe concessies starten pas in dienstregelingsjaar 2028. De tarieven voor 2028 zijn echter nog niet bekend en zullen ook worden berekend met een nieuwe methode van ProRail. De huidige methode loopt van 2023 tot en met 2025.¹³ De ACM beoordeelt hier daarom de meest actuele tarieven (2024).

Conclusie

19. De tarieven en voorwaarden van de dienst transfer zijn onlangs goedgekeurd in het kader van de Achterhoek-Rivierenland concessie. De beschrijving van het aanbod per station, dat specifiek is voor deze concessies, is compleet, transparant en niet discriminerend. Daarom is de ACM van oordeel dat het aanbod van ProRail voor de dienst transfer voldoet aan de eis van non-discriminatie en dat de tarieven niet hoger zijn dan de kosten plus een redelijke winst.¹⁴

Toegang tot en gebruik van tankinstallaties

20. De dienstverlening van ProRail bestaat uit het aan spoorwegondernemingen verlenen van toegang tot en het gebruik van de tankinstallatie, maar omvat niet de levering van brandstof.

¹² ACM/UIT/611391.

¹³ Zie: [Netverklaring | ProRail](#) (methode toerekening kosten dienstvoorziening transfer 2023-2025).

¹⁴ Het bepaalde bij of krachtens de artikelen 67, eerste en tweede lid, en 68 van de Sw.

-
21. ProRail brengt geen tarief in rekening aan spoorwegondernemingen voor het gebruik van de tankinstallaties. Daarmee voldoet ProRail aan de eis van non-discriminatie, en ook aan de eis dat het tarief niet hoger is dan de kosten plus een redelijke winst.¹⁵

6. Besluit

22. De ACM is van oordeel dat het dienstenaanbod in de concessies voor de Vechtdallijnen en het traject Zutphen-Oldenzaal dat ProRail ter goedkeuring heeft voorgelegd, voldoet aan de eis van non-discriminatie en dat de tarieven niet hoger zijn dan de kosten plus een redelijke winst.
23. De ACM keurt dit aanbod goed.

De Autoriteit Consument en Markt
namens deze,

w.g.

Cécile Kraan-Fraikin
Teammanager Directie Telecom Vervoer en Post

Als u belanghebbende bent, kunt u beroep instellen tegen dit besluit. Stuur uw gemotiveerde beroepschrift naar het College van Beroep voor het bedrijfsleven, Postbus 20021, 2500 EA 's-Gravenhage. Dit moet u doen binnen zes weken na de dag waarop dit besluit bekend is gemaakt. Meer informatie over de beroepsprocedure vindt u op www.rechtspraak.nl.

¹⁵ Het bepaalde bij of krachtens de artikelen 67, eerste en tweede lid, en 68 van de Sw.